

Vlaams
Parlement

stuk **53-A** (2010-2011) – Nr. 2
ingediend op 7 november 2011 (2011-2012)

Verslag

van de Vlaamse Regering

**Zesmaandelijks verslag van de Vlaamse Regering
aan het Vlaams Parlement
over de verstrekte en geweigerde vergunningen
voor wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik
of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan
verbonden technologie**

Periode van 1 januari 2011 tot 30 juni 2011

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden
en Internationale Samenwerking
uitgebracht door mevrouw Fatma Pehlivan

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Frank Creyelman.

Vaste leden:

de heren Ludwig Caluwé, Paul Delva, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Johan Verstreken;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marijke Dillen, de heer Christian Verougstraete;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Fatma Pehlivan, de heer Jan Roegiers;
de heren Marc Hendrickx, Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heren Lode Ceysens, Carl Decaluwe, Ward Kennes, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Stefaan Sintobin;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Bart Tommelein;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Mia De Vits;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

53-A (2010-2011) – Nr. 1: Verslag van de Vlaamse Regering

INHOUD

I. Inleidende toelichting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid	4
1. Algemene situering.....	4
2. De situatie in het Midden-Oosten en Noord-Afrika	4
3. De opvallendste dossiers.....	4
3.1. Invoerdossiers	5
3.2. Uitvoerdossiers	5
3.3. Doorvoerdossiers.....	6
II. Bespreking	7
1. Vragen en opmerkingen van de leden	7
1.1. Tussenkost van de heer Jan Roegiers.....	7
1.2. Tussenkost van mevrouw Fientje Moerman.....	8
1.3. Tussenkost van de heer Marc Hendrickx	9
1.4. Tussenkost van de heer Bart Caron.....	9
1.5. Tussenkost van mevrouw Fatma Pehlivan.....	10
2. Antwoorden van de minister-president.....	10
3. Slotreplieken.....	12
Gebruikte afkortingen	14

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking werd op datum van dinsdag 25 oktober 2011 het zesmaandelijks verslag – periode van 1 januari 2011 tot 30 juni 2011 – van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement over de verstrekte en geweigerde vergunningen voor wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie toegelicht en besproken.

I. INLEIDENDE TOELICHTING DOOR DE HEER KRIS PEETERS, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, BUITENLANDS BELEID, LANDBOUW EN PLATTELANDSBELEID

1. Algemene situering

Bij de aanvang van zijn uiteenzetting preciseert minister-president *Kris Peeters* dat dit halfjaarlijkse verslag al het zestiende halfjaarverslag vormt dat de Vlaamse Regering voorlegt aan het Vlaams Parlement sinds de overheveling in 2003 van de bevoegdheid inzake in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie.

Dit verslag betreft meer bepaald de toepassing van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van en de bestrijding van illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, voor de periode beginnend op 1 januari 2011 en eindigend op 30 juni 2011. Het verslag behelst zowel de gehanteerde methodologie als de cijfergegevens.

Voor wat de algemene cijfers voor de betrokken periode betreft, wijst de minister-president erop dat in het verslag een algemene overzichtstabel is opgenomen. Deze tabel geeft per invoer, uitvoer en doorvoer het totaal aantal vergunningen en weigeringen, evenals de totale waarde ervan.

Inzake uitvoer werden er in de eerste helft van dit jaar 161 vergunningen verleend, met een waarde van 104.231.328,55 euro. Wat invoer betreft, waren er 234 invoervergunningen voor een waarde van 14.793.032,63 euro. Er werden twee aanvragen tot invoer geweigerd voor een bedrag van 11.702 euro. Qua doorvoer werden er 18 aanvragen vergund, ter waarde van 74.868.645,15 euro. Er werden twee aanvragen tot doorvoer geweigerd ter waarde van 8.204.104 euro.

2. De situatie in het Midden-Oosten en Noord-Afrika

De minister-president komt dan tot de heel specifieke toestand zoals die momenteel bestaat in het Midden-Oosten en Noord-Afrika. Hij wijst er daarbij op dat hij reeds bij de bespreking van het jaarverslag betreffende de wapenhandel voor het jaar 2010, evenals bij diverse andere gelegenheden, gesteld heeft dat de situatie in de landen van de Arabische wereld verder nauwgezet zal worden opgevolgd en ook continu wordt geactualiseerd. Ook het beleid van de andere Europese lidstaten wordt in deze van heel nabij opgevolgd. Op dit moment staat, zoals genoegzaam bekend, de export van militaire goederen naar Jemen, Bahrein, Tunesië en Egypte ‘on hold’. Er worden dus geen vergunningen toegekend. Voor Syrië en Libië geldt een specifiek wapenembargo.

3. De opvallendste dossiers

Traditiegetrouw overloopt de minister-president daarna – ter behoeve van de duidelijkheid van de bespreking – een aantal specifieke dossiers. Hij zal daarbij achtereenvolgens de invoer-, uitvoer- en doorvoerdossiers te berde brengen.

3.1. *Invoerdossiers*

Qua invoer verdienen een drietal punten nadere aandacht. Vooreerst is er de invoer vanuit China (pagina 2 van de cijferbijlage bij het verslag van de Dienst Controle Strategische Goederen/[zoals opgenomen op] pagina 14 van het parlementaire stuk – hierna steeds in die volgorde vermeld) en Hongkong (pagina 10/pagina 22) van wapenvizieren. Het eerste dossier uit China betreft de invoer van vizierkijkers naar een erkende wapenhandelaar in Vlaanderen. Het tweede dossier vanuit China en het invoerdossier vanuit Hongkong betreffen richtkijkers voor luchtdrukwapens die, alhoewel ze vrij verkoopbaar zijn in België, onder vergunning geplaatst werden omdat ze net zo goed op andere vuurwapens kunnen worden geplaatst en op die manier als een toebehoren van een wapen kunnen worden beschouwd.

Een tweede dossier betreft de invoer vanuit Israël van vuurleidingssystemen (pagina 11/pagina 23). Deze goederen werden door een Israëlisch moederbedrijf met een definitieve invoervergunning verzonden naar zijn dochteronderneming in Vlaanderen. Zij kunnen dan ook enkel met een vergunning opnieuw worden uitgevoerd uit Vlaanderen.

Ten slotte is er ook nog de invoer van machinegeweren vanuit het Verenigd Koninkrijk (pagina 13/pagina 25) en Zwitserland (pagina 25/pagina 37). Minister-president Kris Peeters wijst erop dat hoewel de invoer van machinepistolen in principe verboden is, het in het kader van artikel 27 van de Wapenwet wel degelijk toegelaten is dat dergelijke wapens in beperkte mate voorhanden gehouden worden door erkende verzamelaars. In het eerstgenoemde dossier ging het om een semiautomatisch wapen, bestemd voor een erkende verzamelaar, dat reeds in het Verenigd Koninkrijk geneutraliseerd werd en waarbij de invoer ook werd goedgekeurd door de Vuurproefbank. Het tweede dossier betrof de invoer vanuit Zwitserland voor een erkende verzamelaar.

3.2. *Uitvoerdossiers*

Een eerste dossier dat de minister-president wil vermelden betreft de uitvoer naar Bangladesh (pagina 26/pagina 38) van vier dieselmotoren die weliswaar niet militair van aard zijn, maar bestemd zijn voor de voortstuwing van marineschepen van de krijgsmacht van Bangladesh.

Een tweede dossier slaat op uitvoer van België naar Brazilië, met eindgebruik in Ecuador (pagina 27/pagina 39). Het betreft hier een vergunning voor de uitvoer van projectietoestellen met toebehoren voor een Braziliaans luchtvaartbedrijf, met als eindgebruik de Ecuadoriaanse luchtmacht. De toestellen worden meer bepaald ingebouwd in een vliegsimulator die wordt gebruikt voor het trainen van de normale procedures en van noodsituaties.

Een volgend dossier van uitvoer naar Ecuador heeft betrekking op elektronica (pagina 30/pagina 42). Het gaat meer bepaald over de uitvoer van zendapparatuur voor civiele radiocommunicatie door een Vlaams bedrijf naar een instantie die ressorteert onder de Ecuadoriaanse zeemacht.

Het vierde uitvoerdossier dat de minister-president aanhaalt, betreft uitvoer naar Israël, met eindgebruik in Roemenië (pagina 32/pagina 44). Minister-president Peeters preciseert dat overeenkomstig de resolutie van het Vlaams Parlement ter zake, er geen export wordt toegestaan waarvan het eindgebruik bij de Israëlische krijgsmacht ligt. In dit concrete geval ligt het eindgebruik van de goederen in kwestie echter bij de krijgsmacht van Roemenië. Hetgeen bevestigd wordt door de aanwezigheid in het dossier van een Israëlische uitvoervergunning.

Het vijfde vermeldenswaardige dossier betreft uitvoer van België naar Italië, met als eindgebruik de krijgsmacht van Algerije (pagina 33/pagina 45). De aanvraag in kwestie betrof

de uitvoer van twee visualisatieschermen die in Italië worden ingebouwd in een maritiem patrouillerend vliegtuigensysteem voor de Algerijnse luchtmacht. De niet-bewapende vliegtuigen voeren daarbij taken van kustwacht uit.

Vervolgens komen de uitvoerdossiers van België naar Turkije aan bod (pagina 36/pagina 48). Dienaangaande benadrukt de minister-president dat er door geen enkele Europese lidstaat weigeringen worden uitgesproken tegen Turkije, dat vertegenwoordigd is in de internationale controleregimes en lid is van de NAVO. In casu betreft het beeldschermen, beeldversterkingsapparatuur zoals verrekijkers, camera's en thermische kijkers, telecomunicatie of onderdelen van voertuigen, zoals stangen en wielassen. Een dossier betrof een onderdeel van een vliegtuigmotor dat zijn eindgebruik kent in Duitsland. Twee dossiers betroffen de uitwisseling van technologie in het kader van het Europese project ter ontwikkeling van het A400M-transportvliegtuig.

Een laatste punt betreft de uitvoer van België naar Zwitserland, met eindgebruik in de Verenigde Arabische Emiraten (VAE) (pagina 41/pagina 53). Deze vergunningen betroffen enerzijds de uitvoer van visualisatieschermen die in Zwitserland worden ingebouwd in een piloottrainervliegtuig bestemd voor de krijgsmacht van de VAE, en anderzijds projectietoestellen die in Zwitserland worden ingebouwd in een vliegsimulator voor de training van piloten van de luchtmacht van de VAE. De minister-president wijst er in dit verband op dat overeenkomstig de gebruikersgids bij het Europees Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944 de betrokken goederen steeds geëvalueerd moeten worden in het licht van de criteria van dat Standpunt. Gelet op de aard van het materiaal en gelet op de aard van het materiaal waarin de goederen worden ingebouwd, is er geen gevaar dat deze goederen rechtstreeks kunnen worden ingezet voor doeleinden die strijdig zijn met de criteria van het Gemeenschappelijk Standpunt en met de Belgische wet van 1991.

3.3. Doorvoerdossiers

Een eerste doorvoerdossier dat de minister-president wil vermelden, betreft doorvoer van het Verenigd Koninkrijk naar Sierra Leone (pagina 44/pagina 56). In dit dossier werd de doorvoer toegestaan van munitiehouders, kaliber 5.56, afkomstig van de Britse krijgsmacht en bestemd voor de training en opleiding van het International Military Assistance Training Team van de Verenigde Naties in Sierra Leone. Het team in kwestie werd in 2002 opgericht na afloop van de oorlog in Sierra Leone en is erop gericht om van de krijgsmacht van Sierra Leone een democratisch en efficiënt leger te maken, ten einde op die manier de veiligheid in het land te kunnen garanderen.

Tweedens haalt de minister-president de doorvoer van de Verenigde Staten naar Marokko aan (pagina 44/pagina 56). Het ging hier om een BearCat verkenningsvoertuig dat gepantserd is en dat bestemd is voor gebruik door de lokale politiediensten. Volgens de in het dossier aanwezige exportlicentie van de VS zal dit voertuig gebruikt worden voor het transport van politiediensten die instaan voor de ordehandhaving in verschillende gebieden van Marokko. In de Amerikaanse documenten is tevens opgenomen dat de goederen in kwestie niet verder mogen worden verhandeld of geïncorporeerd zonder toestemming van de VS.

Een laatste reeks dossiers betreft de doorvoer van Zwitserland naar Peru (pagina 45/pagina 57). In deze dossiers werd de doorvoer toegestaan van Zwitserland naar Peru van Octogene en Pentrita, componenten voor het vervaardigen van detonators voor civiele explosieven. De minister-president preciseert daarbij dat de bestemming van de goederen een bedrijf is dat gespecialiseerd is in het vervaardigen van explosieven voor civiel gebruik, zoals bijvoorbeeld in de mijnbouw, steengroeven, bij de prospectie van petroleum, burgerlijke bouwwerken en dergelijke meer. Het toestaan van de doorvoer van deze goederen naar deze eindklant ligt dus in de lijn van de logica.

Hiermee meent de minister-president de meest markante dossiers uit het voorliggende halfjaarverslag adequaat te hebben toegelicht. Hij staat echter graag open voor eventuele overblijvende vragen.

II. BESPREKING

1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. *Tussenkomst van de heer Jan Roegiers*

De heer *Jan Roegiers* verklaart in zijn tussenkomst te zullen focussen op een drietal elementen, te weten: de totale cijfers inzake invoer en doorvoer, de on-holdstatus ten aanzien van bepaalde landen en ten slotte een specifieke vraag met betrekking tot het wapenembargo ten aanzien van de Israëlische krijgsmacht.

De totale waarde van de invoer van wapenmateriaal en strategisch materiaal beliep in de eerste helft van dit jaar afgerond reeds vijftien miljoen euro. Dit is vrij aanzienlijk als men weet dat het totaalbedrag voor het hele afgelopen jaar 18,9 miljoen euro was. Gezien we halverwege het jaar al aan ongeveer 80 percent van het vorige jaartotaal zitten, weet de heer Roegiers niet goed of hier geen reden tot ongerustheid ligt. Weten wij, met andere woorden, wel precies wat er met die ingevoerde goederen gebeurt en heeft men er enig idee van waarom dit volume dermate is toegenomen? Eenzelfde probleem – maar dan nog acuter – stelt zich met betrekking tot de doorvoer. In 2010 werd over het hele jaar voor een waarde van 75,8 miljoen euro aan goederen doorgevoerd. In de eerste helft van dit jaar zitten we afgerond al aan 75 miljoen euro. Na goed een half jaar zitten we dus al bijna aan de totale waarde die vorig jaar werd gerealiseerd. Kan de minister-president desgevallend duiden wat precies de oorzaken zijn van deze forse toename van de doorvoerwaarde?

Tweedens komt het lid tot de situatie waarbij de wapenexport naar een aantal landen (Tunesië, Egypte, Jemen en Bahrein) ‘on hold’ werd gezet. Dit is een geheel andere status dan die van een embargo (zoals dat momenteel geldt ten aanzien van Syrië en Libië). In de vier genoemde landen evolueert de toestand bijna van dag tot dag. In sommige gevallen – Tunesië, Egypte – lijkt die evolutie veeleer positief te zijn, in andere gevallen – Jemen – gaat het van kwaad naar erger, terwijl er met betrekking tot Bahrein heel weinig nieuws te rapen lijkt. Luidens de minister-president volgt de bevoegde Vlaamse administratie de situatie op de voet. Het is daarbij echter maar de vraag wanneer men de toestand opnieuw voldoende genormaliseerd zal mogen achten om opnieuw vergunningen af te leveren? Vermoedelijk zal Tunesië, waar nog maar afgelopen zondag de eerste democratische verkiezingen werden gehouden, als eerste mogen genieten van de opheffing van de on-holdstatus. Egypte plant insgelijks verkiezingen. Zijn die verkiezingen een factor die kan meespelen bij de beslissing om al dan niet een on-holdzetting te handhaven en welke andere factoren spelen daar desgevallend nog in mee?

Een laatste kwestie die de heer Jan Roegiers hier te berde wil brengen betreft een geweigerd interpellatieverzoek van het lid, waarvan het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement gemeend heeft dat de erin behandelde materie in de marge van deze bespreking diende aangekaart te worden. De heer Roegiers verklaart deze beslissing te betreuren aangezien de kwestieuze zaak – het gaat over een volledig of deels door Barco ontworpen vliegsimulator – slaat op een actuele situatie die niet is opgenomen in het voorliggende wapenhandelsverslag over de eerste jaarhelft van 2011.

Hoe dan ook, volgt de Vlaamse Regering ten aanzien van Israël sinds geruime tijd een duidelijke beleidslijn met betrekking tot de handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en de daaraan verbonden technologie. Wanneer de eindgebruiker de Israëlische krijgsmacht is, worden geen dergelijke vergunningen toegestaan. Aangezien deze beleidslijn toch al een hele tijd wordt aangehou-

den, was de heer Roegiers ten zeerste verbaasd toen Barco recent in de pers niet enkel een hightech wereldprimeur voorstelde, namelijk de eerste vliegsimulator die een beeld van 360 graden kan nabootsen, maar daarbij ook meedeelde dat de eerste klant de Israëlische krijgsmacht was.

De stelling van Barco luidde dat de simulator in kwestie werd ontwikkeld bij een dochteronderneming van Barco in de Amerikaanse staat Ohio, maar enkel werd overgebracht naar de zetel in Kortrijk omdat er in geen enkele andere vestiging een geschikte plaats was voor het opstellen van die vliegsimulator. Het lid verklaart weinig of geen geloof te hechten aan deze verklaring. Wel integendeel, hij verklaart zelfs te weten dat minstens een deel van die simulator werd ontwikkeld bij Barco in Kuurne-Kortrijk.

Gezien Barco zelf verklaard heeft dat dit apparaat bedoeld is voor de Israëlische luchtmacht en als grote professionele speler zeer goed op de hoogte is van de vigerende wapenwetgeving en de door Vlaanderen gevolgde beleidslijn, moet het weten dat er zich hier een niet gering probleem stelt. Voor het lid is het dan ook absoluut niet duidelijk wat er nu precies zal gebeuren met die mogelijke bestelling. De order is door het Israëlische leger geplaatst bij het bedrijf Elbit, dat op zijn beurt een opdracht heeft gegeven aan Barco. De eindbestemming is hier dus niet de defensiegerelateerde industrie (waarvoor wel vergunningen kunnen worden afgeleverd) maar de Israëlische krijgsmacht zelf (waarvoor geen vergunningen kunnen worden afgeleverd).

Luidens het lid vallen dergelijke vliegsimulatoren wel degelijk onder de wapenwetgeving en dus onder het embargo. Het gaat immers om categorie ML14 van de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen. Deze categorie omvat speciaal militair oefenmaterieel of apparatuur voor het nabootsen van militaire scenario's, simulatoren speciaal ontworpen voor opleiding in het gebruik van vuurwapens of andere wapens bedoeld in ML1 of ML2, en speciaal ontworpen onderdelen en toebehoren daarvoor. Barco zelf laat daar trouwens geen twijfel over bestaan. Volgens het bedrijf is de nieuwe simulator in het bijzonder geschikt om vluchten in gevechtsvliegtuigen en helikopters te ensceneren.

Voor het lid is de hamvraag dan ook of Barco met de ontwikkeling in Amerika de Vlaamse wapenwetgeving probeert te omzeilen. In concreto had de heer Roegiers van de minister-president dan ook graag vernomen of deze meent dat Barco met de levering van zijn nieuwe simulator ingaat tegen de beleidslijn van de Vlaamse Regering om geen militair materieel te exporteren met als eindbestemming het Israëlische leger. Probeert Barco met andere woorden om de hier geldende wetgeving te omzeilen? Zo ja, welke gevolgen koppelt de minister-president daaraan voor het bedrijf en voor het vergunningenbeleid van de Vlaamse Regering? Zo nee, werd – wat het lid onwaarschijnlijk acht – de genoemde beleidslijn misschien verlaten door de Vlaamse Regering? Hoe interpreteert en verklaart de minister-president deze hele bevreemdende gang van zaken?

1.2. Tussenkomst van mevrouw Fientje Moerman

De – terecht of ten onrechte – door het Uitgebreid Bureau aan de heer Roegiers opgelegde verplichting om zijn bevraging over de Barcovliegsimulator te houden in het kader van deze halfjaarlijkse rapportage geeft mevrouw *Fientje Moerman* de gelegenheid om eveneens een aantal opmerkingen te formuleren.

In deze wenst ze er met name op te wijzen dat de regels voor in-, uit- en doorvoer op gelijke wijze gelden ten aanzien van alle landen. De criteria waaraan er getoetst moet worden, zijn vastgelegd op Europees niveau. Derhalve gaat het haars inziens niet op dat Vlaanderen selectief enkele landen of zelfs specifiek één land – in casu Israël – zou viseren. Elke wapenuitvoer, zoals die gedefinieerd wordt in de vooralsnog vigerende Belgische wetgeving, moet op gelijke manier behandeld worden. Iedere beslissing daarover moet dus op identiek dezelfde wijze getoetst worden aan een aantal criteria. Onverschillig van het

land waarnaar er wordt uitgevoerd (en de ongerijmdheden van de ‘catch all’-regeling even buiten beschouwing gelaten) moeten producten die door bedrijven worden ontwikkeld en geproduceerd aan de geldende Europese criteria getoetst worden.

Van de Vlaamse Regering verwacht zij dan ook eenzelfde gestrengheid in al haar vergunningsbeslissingen, met name ook voor wat die landen betreft waar mensen worden vervolgd en/of gediscrimineerd omwille van afwijkende seksuele voorkeuren of omwille van het behoren tot het vrouwelijk geslacht enzovoort. Het moge duidelijk zijn dat er nogal wat van dergelijke landen zijn. Is de Vlaamse Regering in haar beleid ten aanzien van door Barco ontwikkelde producten dus even streng voor Israël als voor Saoedi-Arabië?

Overigens meent mevrouw Moerman dat een grote speler als Barco wel om de Vlaamse regelgeving zal heen raken. Ongetwijfeld wordt het kwestieuze product uitgevoerd naar een onverdacht land vanwaar het zijn weg verder zal vervolgen.

1.3. *Tussenkoms van de heer Marc Hendrickx*

De heer *Marc Hendrickx* heeft nog enkele, veeleer technische, vragen met betrekking tot de twee geweigerde doorvoerlicenties. Vooreerst voor wat de doorvoer van Frankrijk naar Egypte betreft van productieapparatuur voor de defensie-industrie en tweedens wat de doorvoer van handvuurwapens van Turkije naar Gambia betreft (pagina 48/pagina 60).

Voor de weigering met betrekking tot Egypte, kan de heer Hendrickx het volste begrip opbrengen. Het ware immers ongepast geweest om tijdens de Egyptische revolutie (met haar onzekere uitkomst) nog materiaal naar Egypte te sturen waarmee wapentuig geproduceerd kon worden. Dat Frankrijk hier – als EU-lid en lid van de NAVO – blijkbaar geen graten in zag, is dan ook merkwaardig. Is hieromtrent het nodige overleg gepleegd met Frankrijk? En zo ja, welke verklaring gaf de Franse overheid voor haar goedkeuring van deze export? En viel die Franse motivatie te rijmen met ons eigen standpunt om doorvoer van die levering te weigeren?

Voor wat Gambia betreft, tast de heer Hendrickx toch wat in het duister nopens de redenen tot weigering. In zoverre hij daar, na enige research, zicht op heeft, is Gambia al bij al immers een behoorlijk stabiel en democratisch land. Bestonden er misschien twijfels over het feit of Gambia wel degelijk de echte eindgebruiker van deze wapens was? Of speelden er mogelijks nog andere overwegingen mee? En werd hierover overleg gepleegd met de Turkse en/of Gambiaanse regering? Wat waren met andere woorden de redenen voor de Vlaamse weigering en hoe viel een en ander te rijmen met de Turkse beslissing om deze export toe te staan?

1.4. *Tussenkoms van de heer Bart Caron*

De heer *Bart Caron* wenst zich vooreerst aan te sluiten bij de pertinente bedenkingen die door de heer Roegiers geuit werden met betrekking tot de vliegsimulator die momenteel staat opgesteld bij Barco. Daarna formuleert hij aan de hand van enkele voorbeelden uit de voorliggende rapportage insgelijks een aantal bedenkingen en vragen.

Verwijzend naar leveringen vanuit Australië en Brazilië naar België (pagina 1/pagina 13), laat het lid opmerken dat het hier weliswaar niet om aanzienlijke bedragen gaat, maar dat de informatie aangaande de bestemming beperkt is tot de vermelding dat het om een handelaar gaat. Zijns inziens is deze informatie al te summier. Naar wat er verder met dat materiaal gebeurt, hebben we het raden. Voor de heer Caron gaat de rapportage dan ook niet ver genoeg. Er zou veel meer informatie moeten worden verstrekt over de eindgebruikers van een en ander.

Verwijzend naar de, tamelijk omvangrijke, uitvoer van België naar Duitsland (pagina 28/pagina 40) haalt de spreker dossier nummer 15 aan, dat gaat over “elektronische apparatuur die nergens anders in de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen is bedoeld, zoals hieronder en speciaal ontworpen onderdelen daarvoor.”. Zijns inziens is dit niet bepaald een heldere omschrijving. En ook de bestemming, in casu gedefinieerd als ‘defensie gerelateerde industrie’, is verre van eenduidig.

Het lid laakt dit gebrek aan transparantie, en drukt de vrees uit dat de omzetting van de betreffende Europese richtlijn het hanteren van dit soort van nietszeggende verwijzingen nog zal vergemakkelijken. Binnen Europa zal immers gewerkt worden op basis van het principe van wederzijds vertrouwen. Hij vreest dat men daardoor in de toekomst nog veel minder zicht zal hebben op de eindbestemmingen en op het gebruik dat van een en ander wordt gemaakt.

De heer Caron haalt ten titel van voorbeeld verder nog de uitvoer van België naar de Verenigde Staten van visualisatieschermen, ter waarde van twintig miljoen euro aan. Dit is een aanzienlijke order die naar de Amerikaanse defensie-industrie wordt geëxporteerd en waarvan we daarna elk spoor bijster raken. Nog los van dit concrete voorbeeld blijft onverkort de vaststelling overeind dat we nog steeds grote hoeveelheden materiaal uitvoeren waarvan we niet weten waar het finaal terechtkomt.

Aangaande de hier reeds even aangehaalde problematiek van de Arabische Lente, wijst de spreker erop dat (pagina 41/pagina 53) er melding wordt gemaakt van de uitvoer van visualisatieschermen en militair oefenmaterieel – ten belope van niet onaanzienlijke bedragen – naar de Verenigde Arabische Emiraten, via Zwitserland. Hij meent zich te herinneren dat de VAE in het voorjaar toch even op de on-holdlijst werden gezet, hetgeen nu blijkbaar herroepen is. Blijkbaar bestaat er dus geen vrees meer voor politieke instabiliteit aldaar?

1.5. Tussenkost van mevrouw Fatma Pehlivan

Mevrouw *Fatma Pehlivan* sluit zich aan bij de vragen van de heer Marc Hendrickx inzake de twee geweigerde doorvoervergunningen. Ook zij stelt zich vragen bij de eenduidigheid van de gehanteerde criteria. De twee initiële landen van export hadden prima facie immers blijkbaar minder scrupules dan Vlaanderen. Tevens kan zij zich terugvinden in de meer algemene bemerking die hier werd geformuleerd nopens de verschillende standaarden die men blijkbaar hanteert ten aanzien van verschillende landen.

2. Antwoorden van de minister-president

Voor wat de redenen betreft voor de sterke stijging van zowel de invoer als de doorvoertent opzichte van vorig jaar, drukt minister-president *Kris Peeters* het vermoeden uit dat een en ander te maken heeft met de economische heropleving. De voorgaande periode was economisch immers nog erg moeilijk voor heel wat landen. In de, economisch veel sterkere, eerste helft van 2011 heeft zich dus waarschijnlijk gewoon een soort inhaalbeweging voorgedaan. Eventuele andere verklarende factoren lijken niet onmiddellijk beschikbaar te zijn.

Met betrekking tot de problematiek van de on-holdstatus – waarover in deze commissie reeds meermaals werd gesproken – benadrukt de minister-president dat zijn administratie dit alles continu en van zeer nabij opvolgt. Al naargelang er zich positieve dan wel negatieve ontwikkelingen voordoen op het terrein, past de administratie haar adviezen ter zake aan. Zonder op enigerlei wijze vooruit te willen lopen op die adviezen, drukt de minister-president zijn aanvoelen uit dat de verkiezingen in Tunesië en de vooralsnog voorspoedige ontwikkelingen in Egypte (met de voor oktober geplande verkiezingen), even zovele elementen zijn die aanleiding kunnen geven tot een wijziging van het bestaande standpunt.

Het is echter aan de bevoegde administratie om hierover in volledige onafhankelijkheid een advies te verstrekken.

Inzake de Verenigde Arabische Emiraten wijst de minister-president erop dat deze nooit op de on-holdlijst hebben gestaan. Niet enkel is de toestand daar immers eerder stabiel (er zijn geen of nauwelijks berichten over enige politieke onrust), maar daarenboven werd ook in aanmerking genomen dat de VAE deelnemen aan de acties van de coalitie boven Libië. Deze overwegingen gaan overigens in gelijke mate op voor Qatar, waarvoor de vergunningen evenmin on hold werden gezet.

De minister-president komt dan tot de vragen van de heer Roegiers in verband met de vluchtsimulator die – luidens een krantenbericht – momenteel staat opgesteld bij Barco in Kortrijk. Dientengevolge heeft de administratie reeds op 17 oktober laatstleden contact gehad met het bedrijf Barco ten einde deze zaak uit te klaren.

Hieruit blijkt dat het bedrijf Barco Inc., een Amerikaanse dochteronderneming van Barco, een vliegsimulator heeft ontwikkeld die bestaat uit een ronde ‘dome’ (koepel) waarop beelden worden geprojecteerd, uit de mechanische delen waaraan alles wordt opgehangen en uit een aantal projectoren. Tussen Barco Inc. USA en het bedrijf Elbit in Israël werd een contract gesloten voor de levering van een achttal simulatoren. Het eindgebruik ligt bij de Israëlische luchtmacht.

Momenteel is er echter nog maar enkel een prototype ontwikkeld en zijn er dus geen simulatoren uitgevoerd. Tot zover de stand van zaken op heden, luidens de informatie waarover de Dienst Controle Strategische Goederen beschikt.

Het genoemde prototype is ontwikkeld voor demonstratiedoeleinden. Het staat momenteel opgesteld in Kuurne en moet nog worden geaccepteerd, gecontroleerd en goedgekeurd door de klant. Het bevindt zich in de fase van de zogenaamde ‘final acceptance tests’.

Juridisch gezien stelt zich de vraag of het bedrijf, op dit moment, zich niet heeft gehouden aan de vergunningsplicht die voortvloeit uit de bestaande regelgeving. Artikel 2, lid 2, van de Wapenhandelwet van 1991, stelt een vergunningsstelsel voor militaire goederen in, dat in artikel 3 van het bijhorende KB van 1993 nader wordt bepaald door te verwijzen naar de vergunningsplichtige lijst bij uitvoer.

Wat onder het concept uitvoer moet worden verstaan, wordt vermeld in het Communautair Douanewetboek, waar artikel 1.A stelt dat “voor de toepassing van deze wet moet worden verstaan: A. onder invoer, uitvoer en doorvoer, de verrichtingen als zodanig beschouwd voor de toepassing van de douanewetgeving” en artikel 161 van het Communautair Douanewetboek stelt dat er een uitvoer plaatsvindt wanneer goederen het douanegebied van de Gemeenschap – in dit geval dus België – verlaten. Dit is hier dus niet het geval, de goederen zullen immers fysiek van de VS naar Israël worden gezonden.

Met betrekking tot de vraag van mevrouw Moeman om alle landen op gelijke voet te behandelen (en dus niet alleen streng te zijn vis à vis Israël), wijst de minister-president erop dat in dit eigenste Vlaams Parlement door de plenaire vergadering op 7 juni 2009 een resolutie werd goedgekeurd (*Parl. St.* VI. Parl. 2008-2009, nr. 2026/3) waarin aan de Vlaamse Regering werd gevraagd onverkort haar beleid verder te zetten waarbij geen wapenexportvergunningen worden afgeleverd met als bestemming Israël. In de mate dat het Vlaams Parlement meent ook een dergelijke houding van de Vlaamse Regering te moeten vragen ten aanzien van andere met name genoemde landen, dient het parlement een initiatief in die zin te nemen. Hoe dan ook heeft de minister-president zich steeds aan de bestaande resolutie gehouden, en zal hij dat ook in de toekomst blijven doen. Het verschil in aanpak tussen Israël en andere landen vindt met andere woorden zijn oorsprong in een parlementair initiatief dat een additioneel verbod heeft toegevoegd aan de bestaande reeks van criteria.

In antwoord op de vraag van de heer Hendrickx over de twee geweigerde doorvoervergunningen, stelt de minister-president dat de doorvoer van Frankrijk naar Egypte meer bepaald betrekking had op metaalpersen die moesten dienen voor de productie van munitieonderdelen voor grote kalibers, door een defensiegerelateerde Egyptische onderneming. De onderneming in kwestie staat onder controle van het Egyptische ministerie van Defensie. Als potentiële gebruikers van de te produceren munitie kwamen zowel het Egyptische leger als de interne veiligheidsdiensten in aanmerking. In het licht van de politieke ontwikkelingen in Egypte lag een weigering van doorvoer – in volle Arabische Lente – dan ook voor de hand. Hij kan verder ook bevestigen dat er hierover contact is geweest met Frankrijk, maar kan daar verder niet over uitweiden aangezien de informatie die landen bij dergelijke gelegenheden uitwisselen, beschermd is door een vertrouwelijkheidsverplichting.

Inzake de geweigerde doorvoer van Turkije naar Gambia van vijftig 9 mm-pistolen, laat de minister-president opmerken dat deze pistolen, volgens het bijhorende eindgebruikerscertificaat, bedoeld waren voor de opleidingsunit van de Gambiaanse politie. Gelet op de aard van de goederen, de mensenrechtensituatie in het land van bestemming en het risico dat de goederen zullen worden ingezet voor binnenlandse onderdrukking werd dit dossier geweigerd. Bovendien werd in 2010 een in essentie identiek dossier reeds geweigerd door een andere Europese lidstaat. Vlaanderen heeft zich daar dus op een reeds bestaande lijn gezet.

Inzake de meer fundamentele bezwaren die door de heer Caron werden opgeworpen met betrekking tot de bestaande rapportageregeling, laat de minister-president opmerken dat het wel degelijk nog steeds de bedoeling is om zo snel mogelijk met een ontwerp van Wapenhandeldecreet naar het Vlaams Parlement, en in casu (in eerste instantie) naar deze commissie, te komen. Het voorontwerp is momenteel voor advies bij de Raad van State, zodat het – indien de Raad van State tenminste geen bezwaren ten gronde heeft – mogelijks nog eind dit jaar, of anders begin volgend jaar kan worden ingediend bij het Vlaams Parlement. Ook met dit eigen Vlaamse decreet zal de heer Caron echter wellicht enigszins op zijn honger blijven. In deze gevoelige materie is een zekere mate van vertrouwelijkheid nu eenmaal onmisbaar en onvermijdelijk. Totale transparantie is in deze niet mogelijk, zoniet dreigt men zichzelf af te snijden van de noodzakelijke informatiestromen. Het zal dus zaak zijn om tot een goed evenwicht tussen deze beide vereisten – vertrouwelijkheid en transparantie – te komen. De minister-president heeft er echter het volste vertrouwen in dat in het nieuwe decreet een goed evenwicht is gevonden.

3. Slotreplieken

De heer *Jan Roegiers* vraagt of hij het goed begrepen heeft dat het al dan niet schrappen van de on-holdstatus van een land weliswaar gebeurt op basis van een advies van de administratie, maar dat de finale beslissing daarbij wel degelijk door de minister-president wordt genomen.

De *minister-president* bevestigt desgevraagd dat het wel degelijk om een politieke beslissing gaat, die gebeurt op basis van een administratief advies.

Inzake de Barcosaga begrijpt de heer *Roegiers* uit de door de minister-president verschaftte toelichting weliswaar dat er vooralsnog geen fysieke uitvoer naar Israël is geweest, maar dat er hier wel degelijk ontwikkeling plaatsvindt van simulatoren waarvan de Israëlische defensie er acht besteld heeft. Hij stelt zich dan ook de vraag of hier de geest van het Vlaamse wapenembargo niet wetens en willens wordt geschonden door Barco. Wellicht is er hier geen sprake van een schending van de letter van de wet (eventuele uitvoer zal immers gebeuren naar de Verenigde Staten), maar minstens van een poging om de regelgeving te omzeilen.

Wetende wie de reële eindbestemming is – in casu de Israëlische luchtmacht – had de heer Roegiers graag vernomen hoe de minister-president zich zal opstellen als er een vraag komt van Barco voor uitvoer naar de Verenigde Staten. Zal er voor delen van die simulator, of voor de simulator in zijn geheel (die nu opgesteld staat in Kuurne) ja dan nee een vergunning worden verleend?

Minister-president *Kris Peeters* antwoordt hierop dat hij zich onverkort zal houden aan de resolutie die dit Vlaams Parlement heeft goedgekeurd inzake wapenexport naar Israël. Mocht de kwestie zich stellen, dan zal het antwoord heel duidelijk zijn. Vooralsnog is die vraag in elk geval niet gesteld, maar het valt inderdaad niet uit te sluiten dat zulks in de toekomst wel zal gebeuren.

De heer *Jan Roegiers* verklaart slechts ten dele begrip te kunnen opbrengen voor deze repliek. Want hoewel er nog geen concrete vraag tot export is gekomen, kunnen we toch ook niet doen alsof onze neus bloedt. We weten immers dat er een bestelling bestaat voor acht simulatoren voor de Israëlische defensie. Het prototype daarvan is opgesteld in een Barcovestiging in Kuurne voor ‘final acceptance tests’. Nog los van enige concrete vraag is het probleem hierdoor duidelijk gesteld. Het prototype staat in Vlaanderen en het gebruik en de eindbestemming ervan zijn bekend.

Minister-president *Kris Peeters* repliceert dat het, voor de eventuele toekomstige leveringen vanuit Barco België naar Barco Inc. USA in het kader van het project van die vliegtuigsimulatoren bestemd voor de Israëlische krijgsmacht, duidelijk moge zijn dat er een vergunningsplicht geldt, waarbij men zich ook strikt zal houden aan het huidige Israël-beleid van de Vlaamse Regering, en er dus geen leveringen zullen gebeuren die de Israëlische krijgsmacht kunnen versterken. Aan de administratie werd tevens de opdracht gegeven om deze kwestie verder te onderzoeken ten einde strikte naleving van de Vlaamse regelgeving te garanderen. Veel duidelijker meent de minister-president niet te kunnen zijn.

Frank CREYELMAN,
voorzitter

Fatma PEHLIVAN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EU	Europese Unie
Inc.	Incorporated
KB	Koninklijk Besluit
ML	Military List
NATO	North Atlantic Treaty Organization
NAVO	Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
Parl. St.	Parlementaire Stukken
USA	United States of America
VAE	Verenigde Arabische Emiraten
Vl. Parl.	Vlaams Parlement
VN	Verenigde Naties
VS	Verenigde Staten